

Spis treści

Spis schematów i tablic	X
Przedmowa do wydania trzeciego	XI
Wprowadzenie	1

Część I: Modele klasyczne

1	Demokracja klasyczna: Ateny	13
	Wartości i cele polityczne	15
	Cechy instytucjonalne	21
	Ekskluzywizm demokracji w starożytności	23
	Krytyka	29
	<i>Podsumowanie: Model I</i>	34
2	Republikanizm: wolność, samorząd i aktywne obywatelstwo	37
	Odejście i powrót <i>homo politicus</i>	38
	Odbudowa republikanizmu	41
	Republikanizm, rząd wybieralny i suwerenność ludu	47
	Od życia obywatelskiego do chwały obywatelstwa	52
	Republika i wola zbiorowa	56
	<i>Podsumowanie: Model IIa</i>	57
	<i>Podsumowanie: Model IIb</i>	62
	Sfera publiczna i sfera prywatna	64
3	Rozwój liberalnej demokracji. Państwo – za i przeciw	73
	Władza i suwerenność	78
	Obywatelstwo i państwo konstytucyjne	81
	Podział władz	85
	Problem stronnictw	92
	Odpowiedzialność i rynki	97
	<i>Podsumowanie: Model IIIa</i>	102
	Wolność i rozwój demokracji	103
	Niebezpieczeństwa władzy despotycznej i przerostu państwa	105
	Rząd przedstawicielski	110
	Podporządkowanie kobiet	114
	Rywalizacja koncepcji „celów rządu”	118
	<i>Podsumowanie: Model IIIb</i>	119

4	Demokracja bezpośrednia i kres polityczności	125
	Klasy i konflikty klasowe	126
	Historia jako ewolucja i rozwój kapitalizmu	128
	Dwie teorie państwa	133
	Kres polityczności	140
	Konkurencyjne koncepcje marksizmu	150
	<i>Podsumowanie: Model IV</i>	154

Część II: Warianty demokracji w XX wieku

5	Elityzm konkurencyjny i wizja technokratyczna	161
	Klasy, władza i konflikty	163
	Biurokracja, parlamenty i państwa narodowe	166
	Konkurencyjna demokracja elitystyczna	172
	Demokracja liberalna na rozdwoju	178
	Ostatni bastion demokracji?	182
	Demokracja, kapitalizm i socjalizm	186
	Demokracja „klasyczna” kontra nowoczesna	188
	Wizja technokracji	196
	<i>Podsumowanie: Model V</i>	202
6	Pluralizm, kapitalizm korporacyjny i państwo	203
	Polityka grupowa, rządy i władza	205
	Polityka, konsensus i dystrybucja władzy	213
	Demokracja, kapitalizm korporacyjny i państwo	218
	Akumulacja, legitymacja i ograniczenie sfery politycznej	221
	<i>Podsumowanie: Model VI</i>	222
	Zmienne formy instytucji przedstawicielskich	230
7	Od powojennej stabilności do kryzysu politycznego: polaryzacja ideałów politycznych	239
	Prawomocny ład demokratyczny czy represyjny reżim?	243
	Przeciążone państwo czy kryzys legitymacji?	246
	Teorie kryzysu – próba oceny	254
	Prawo, wolność i demokracja	260
	<i>Podsumowanie: Model VII</i>	267
	Uczestnictwo, wolność i demokracja	270
	<i>Podsumowanie: Model VIII</i>	277
8	Demokracja po radzieckim komunizmie	281
	Tło historyczne	282
	Triumf liberalizmu gospodarczego i politycznego?	285
	Marksizm i demokracja „oddolna” znów potrzebne?	291
9	Demokracja deliberatywna i obrona przestrzeni publicznej	299
	Rozum i uczestnictwo	301
	Ograniczenia teorii demokracji	303
	Cele demokracji deliberatywnej	307
	Czym jest zdrowe rozumowanie publiczne? Imparcjalizm i jego krytycy	309

Instytucje demokracji deliberatywnej	319
Pluralizm wartości i demokracja	327
<i>Podsumowanie: Model IX</i>	328

Część III: Co demokracja może znaczyć dziś?

10	Demokratyczna autonomia	333
	Zalety demokracji	335
	Zasada autonomii	337
	Funkcjonowanie zasady autonomii	343
	Dziedzictwo klasycznej i XX-wiecznej teorii demokracji	348
	Demokracja: proces dwustronny	354
	Demokratyczna autonomia: co da się z nią pogodzić?	360
	<i>Podsumowanie: Model Xa</i>	361
11	Demokracja, państwo narodowe i system globalny	373
	Legitymacja demokracji a granice	374
	Przepływy regionalne i globalne – dawniej i dziś	377
	Suwerenność, autonomia i rozdźwięk	379
	Demokracja przemysłana na nowo w epoce globalizacji	
	– model kosmopolityczny	391
	Projekt utopijny?	396
	<i>Podsumowanie: Model Xb</i>	397
	Uwagi o źródłach założeń	401
	Bibliografia	403
	Indeks	427

Spis schematów i tablic

Schematy

1	Odmiany demokracji	6
1.1	Demokracja klasyczna – Ateny	22
2.1	Republika miejska: nowe formy rządu	42
2.2	Postacie republikanizmu	46
4.1	Teoria kryzysu u Marksa	132
5.1	System partyjny a erozja wpływów parlamentu	175
5.2	Od kapitalizmu do socjalizmu: główne punkty teorii Schumpetera	189
6.1	Korporacjonizm a erozja polityki parlamentarnej i partyjnej	233
7.1	Teoretyczne zależności modeli demokracji	242
7.2	Teoria państwa przeciążonego: kryzys liberalno-demokratycznego reżimu <i>welfare state</i>	248
7.3	Teoria kryzysu legitymacji: kryzys demokratycznego państwa kapitalistycznego	253
7.4	Typy akceptacji w życiu politycznym	256

Tablice

3.1	Zestawienie zalet i wad rządów biurokracji wg Milla	113
4.1	Czynniki sposobu produkcji	129
4.2	Ogólna charakterystyka socjalizmu i komunizmu	145
10.1	Główne motywy republikanizmu rozwojowego, liberalizmu i marksizmu	344